

ΤΑ ΣΤΑΔΙΑ ΤΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ: ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΗ ΕΝΩΣΗ

- **Τελωνειακή ένωση**: στάδιο πολυεθνικής ολοκλήρωσης, κατά το οποίο τα μέλη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να μην επιβάλλουν στις μεταξύ τους συναλλαγές
 - κανέναν τελωνειακό δασμό ή
 - φόρο με ανάλογο αποτέλεσμα και
 - κανέναν ποσοτικό περιορισμό,
- Υποχρεούνται να εφαρμόζουν κοινό τελωνειακό δασμολόγιο στις σχέσεις με τρίτα κράτη.
- **Κοινό τελωνειακό δασμολόγιο** = κοινή πολιτική εμπορίου
- Στην τελωνειακή ένωση **η ελεύθερη κυκλοφορία ισχύει για όλα τα προϊόντα** (κατάργηση των τελωνειακών ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα).

- Οι ιδρυτές της ΕΟΚ είχαν σκοπό να δημιουργήσουν **μια κοινή αγορά** μέσα στην οποία
 - τα αγαθά,
 - οι υπηρεσίες και
 - τα κεφάλαια θα μπορούσαν να ανταλλάσσονται **ελεύθερα**.
- Έβλεπαν την ολοκλήρωση των οικονομιών ως ένα μέσο για τη **σταδιακή επίτευξη μιας πολιτικής Ευρωπαϊκής ένωσης**.
- Η τελωνειακή ένωση αποτελούσε **ένα στέρεο θεμέλιο**.

ΕΝΔΟΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

- Όλες οι ευρωπαϊκές χώρες **προστάτευαν την εσωτερική παραγωγή** με
 - **τελωνειακούς δασμούς**: παρεμπόδιζαν την εισαγωγή προϊόντων σε τιμές χαμηλότερες εκείνων της εθνικής παραγωγής
 - **ποσοτικούς περιορισμούς**: εμπόδιζαν την εισαγωγή ορισμένων προϊόντων σε ποσότητες μεγαλύτερες από αυτές που χρειαζόνταν για την ικανοποίηση της εσωτερικής κατανάλωσης.
- **Θύμα** του «προστατευτισμού» ήταν ο **ευρωπαϊός καταναλωτής**,
 - περιορισμένες επιλογές
 - Καταβολή υψηλών τιμών – μέτρια ποιότητα.

Η ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΚΑΧ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΚΑΕ

- **Άρθρο 4α Συνθήκης ΕΚΑΧ** προβλέπει την απαγόρευση των δασμών εισαγωγής ή εξαγωγής ή φόρων με ανάλογο αποτέλεσμα, καθώς και ποσοτικών περιορισμών.
- **Άρθρο 93 Συνθήκης ΕΚΑΕ (Ευρατόμ)**, τα κράτη μέλη **κατήργησαν** την 1/1/1959,
 - όλους τους τελωνειακούς δασμούς (εισαγωγών ή εξαγωγών),
 - τους φόρους με ανάλογο αποτέλεσμα και
 - τους ποσοτικούς περιορισμούς στις εισαγωγές ή τις εξαγωγές σχετικά με τα προϊόντα που αναφέρονται στις διατάξεις του κεφαλαίου περί της κοινής πυρηνικής αγοράς.

Η ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΟΚ

- Άρθρο 23 Συνθήκης ΕΚ: η Κοινότητα θεμελιώνεται σε μια τελωνειακή ένωση που
 - καλύπτει όλες τις ανταλλαγές προϊόντων και
 - περιλαμβάνει την κατάργηση των τελωνειακών δασμών κατά την εισαγωγή ή την εξαγωγή και όλων των φόρων με ανάλογο αποτέλεσμα,
 - υιοθετείται κοινό τελωνειακό δασμολόγιο για τις σχέσεις τους με τρίτα κράτη.

- Η τελωνειακή ένωση της ΕΚ εκτείνεται «στο σύνολο των εμπορευματικών ανταλλαγών».

Σημαίνει:

- Επωφελούνται από την ελεύθερη κυκλοφορία στην Κοινότητα τα εμπορεύματα από τρίτες χώρες, εφόσον
 - οι τελωνειακές διατυπώσεις εκτελέστηκαν και
 - οι τελωνειακοί δασμοί και οι φόροι με ανάλογο αποτέλεσμα πληρώθηκαν στο κράτος μέλος εισαγωγής.

- Η πραγματοποίηση της τελωνειακής ένωσης σήμαινε ότι **οι ενδοκοινοτικές ανταλλαγές απηλλάγησαν** από
 - τελωνειακούς δασμούς και
 - ποσοτικούς περιορισμούς (εισαγωγές-εξαγωγές).
- Άλλα εμπόδια στις ανταλλαγές δεν εξαλείφθηκαν.
- Πραγματικά εντάθηκε ο «**χαρτοπόλεμος**» **μεταξύ διοικήσεων κρατών μελών**,
 - που επιδίωκαν να προστατεύσουν την εσωτερική παραγωγή και
 - να διατηρήσουν τις λειτουργίες και τη δύναμή τους.

- Πολλά εμπόδια ήταν **συγκαλυμμένα σε κανονισμούς**, π.χ.,
 - για την προστασία του περιβάλλοντος ή των καταναλωτών
- Τα περιοριστικά τους αποτελέσματα ήταν συχνά **πιο επιζήμια** από των τελωνειακών δασμών και ποσοτικών περιορισμών.
- **Διότι** οι διαφορετικοί κανονισμοί μπορούσαν να αποκλείσουν τελείως την εισαγωγή ενός προϊόντος από ένα κράτος μέλος.

- Εντούτοις, η ελευθερία κυκλοφορίας των εμπορευμάτων είχε **αναμφισβήτητα θετικά οικονομικά αποτελέσματα.**
- Οι δυνατότητες που παρείχε η μεγάλη αγορά δημιούργησαν ένα κλίμα εμπιστοσύνης στις επιχειρήσεις,
 - που μεταφράστηκε σε **αύξηση των επενδύσεων.**
- **Οι καταναλωτές ήταν οι κερδισμένοι**
 - μεγάλη προσφορά προϊόντων καλής ποιότητας
 - σε καλύτερες τιμές από ό,τι πριν από τον τελωνειακό αφοπλισμό.

ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΕΝΔΟΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΟΡΩΝ

- Τα καλά αποτελέσματα της τελωνειακής ένωσης **παρακίνησαν την ολοκλήρωση της κοινής αγοράς**
- Από **1/1/93**, δεν χρειάζονται τελωνειακές διατυπώσεις για το ενδοκοινοτικό εμπόριο και επομένως
 - καταργήθηκαν όλα τα πολύπλοκα διοικητικά έγγραφα.
- Τα θεσμικά όργανα αντιστάθηκαν στον «γραφειοκρατικό κλεφτοπόλεμο», ο οποίος **τερματίστηκε στις 31/12/92.**

- Η Κοινότητα αποτελεί ένα ενιαίο έδαφος χωρίς σύνορα ως προς την κυκλοφορία των εμπορευμάτων με κάλυψη
 - δελτίων **TIR** (international road transport) και
 - **ATA** (temporary admission of goods).
- Επιτρέπει στους επιχειρηματίες να κερδίζουν πολύτιμο χρόνο και να επιτυγχάνουν μείωση του κόστους μεταφοράς.
- Η απουσία δασμών και διατυπώσεων **προάγει το ενδοκοινοτικό εμπόριο** (αποστολές και αφίξεις),
 - Ήταν το 65% του συνολικού εμπορίου των 15
 - Πορτογαλία και Ολλανδία, φθάνει το 80% των συνολικών εισαγωγών και εξαγωγών.

ΦΥΤΟΪΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

- Σημαντική για την προστασία του περιβάλλοντος και της ανθρώπινης υγείας.
- Το κοινοτικό φυτοϋγειονομικό καθεστώς, (τέθηκε σε εφαρμογή την 1/6/93,
 - επέτρεψε την άρση όλων των εμποδίων του εμπορίου φυτικών προϊόντων
- Στον **κτηνιατρικό τομέα**, επιδιώκεται η
 - προστασία υγείας των ζώων
 - της υγείας ανθρώπων, αλλά και
 - η καλή λειτουργία εσωτερικής αγοράς.

- Πολλά προβλήματα έχουν ανακύψει μετά την κατάργηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα.
 - ΣΕΒ -**ασθένεια των τρελών αγελάδων** HB-1996
 - **Μόλυνση από διοξίνες** (Βέλγιο-1999).
- Σημαίνουν ότι τα προβλήματα ενός κράτους μέλους **είναι στην πραγματικότητα προβλήματα της ενιαίας αγοράς.**
- Γι' αυτό, τα μέτρα για την αντιμετώπιση των προβλημάτων ενός κράτους αφορούν όλη την Ένωση.

ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

- Η κατάργηση των διοικητικών διατυπώσεων επαυξάνει τους **κινδύνους απατών**,
 - ιδίως όταν οι διαδικασίες ελέγχου δεν είναι **ανάλογες** σε όλα τα κράτη μέλη.
- Η αποτελεσματικότητα μιας τελωνειακής ένωσης εξαρτάται
 - **τόσο** από την ύπαρξη ενός συνόλου ομογενών κανόνων,
 - **όσο** και από την ποιότητα των δομών λειτουργίας της.

- Οι τελωνειακοί υπάλληλοι συγκροτούν ένα από τα πολυάριθμα **ανθρώπινα δίκτυα της ΕΕ**.
 - Συλλέγουν τους τελωνειακούς δασμούς, που πρέπει να μεταβιβασθούν στον κοινοτικό προϋπολογισμό και
 - φυλάσσουν τα εξωτερικά σύνορα κατά του λαθρεμπορίου.
- Ουσιαστικά **ενεργούν στο όνομα της Κοινότητας** και πρέπει να εφαρμόζουν το κοινοτικό δίκαιο.

Η Σύμβαση Νεαπόλεως II (αμοιβαία συνδρομή-συνεργασία μεταξύ τελωνειακών υπηρεσιών) **στοχεύει:**

1. Στην **καταπολέμηση της παράνομης εμπορίας** κάθε είδους.
2. Προβλέπει τη θέσπιση διαδικασιών με βάση τις οποίες τα κράτη μέλη της ΕΕ θα παρέχουν **αμοιβαία συνδρομή και συνεργασία**, μέσω των τελωνειακών υπηρεσιών.
3. Καλύπτει την αυτεπάγγελτη και την κατόπιν αιτήσεως **συνδρομή και ειδικές μορφές συνεργασίας**, όπως
 - η διασυνοριακή παρακολούθηση,
 - η καταδίωξη εκτός συνόρων και
 - η προστασία των παρεχομένων πληροφοριών.

ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΜΕ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ

- Η τελωνειακή ένωση αφορά την εξομοίωση των τελωνειακών κανονισμών στις συναλλαγές με τρίτες χώρες.
- Από τη μια μεριά, η Κοινότητα έχει θεσπίσει και διαχειρίζεται ένα κοινό τελωνειακό δασμολόγιο (ΚΤΔ).
- Από την άλλη μεριά, οι κοινοτικοί κανονισμοί εισέρχονται στα διεθνή πλαίσια,
 - των οποίων τις εξελίξεις πρέπει να παρακολουθούν και να προσαρμόζονται σύμφωνα μ' αυτές.

- Για τη δημιουργία μιας πραγματικής τελωνειακής ένωσης **χρειάζεται η εφαρμογή του ΚΤΔ με ίδιους κανόνες σε όλα τα κράτη μέλη.**
- **Ο Κοινοτικός Τελωνειακός Κώδικας (ΚΤΚ),** (τελωνειακό δίκαιο Κοινότητας), αποβλέπει στο
 - **να εξαλείψει τους κινδύνους διαφορετικών ερμηνειών των κοινοτικών κανόνων**
 - **ως προς τις συναλλαγές των κρατών μελών με τρίτα κράτη**

ΚΟΙΝΟ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΟ ΔΑΣΜΟΛΟΓΙΟ

- Χαρακτηριστικό της τελωνειακής ένωσης η ύπαρξη ενός **κοινού τελωνειακού δασμολογίου**,
 - που εφαρμόζεται απ' όλα τα κράτη μέλη στις εισαγωγές από τρίτες χώρες.
- Οι εισαγωγές πρέπει **να εκτελωνίζονται μία μόνον φορά κατά την εισαγωγή** σε ένα κράτος μέλος και
 - κατόπιν μπορούν να κυκλοφορούν ελεύθερα σε ολόκληρο τον κοινό τελωνειακό χώρο.
- **Θεσπίστηκε το 1968**

- Η ύπαρξη κοινού δασμολογίου συνοδεύτηκε, για τα κράτη μέλη από
 - την απώλεια των τελωνειακών τους εσόδων,
 - από απώλεια της δυνατότητας να ακολουθούν ανεξάρτητη τελωνειακή και εμπορική πολιτική.
- Από το 1968 δεν επιτρέπεται στα κράτη μέλη
 - να αναστέλλουν μονομερώς τελωνειακούς δασμούς ή
 - να τροποποιούν μόνα τους το κοινοτικό δασμολόγιο.
- Με άλλα λόγια, **δεν μπορούν πλέον να εφαρμόζουν μια αυτόνομη τελωνειακή πολιτική.**

- Οι πιο σημαντικές τελωνειακές παραχωρήσεις συμφωνήθηκαν **στα πλαίσια της GATT.**
- «Dillon Round» μεταξύ 1960-1962, του «Kennedy Round» 1964-1967 και «Tokyo Round» 1973-1979
 - σημαντικές μειώσεις των τελωνειακών δασμών συμφωνήθηκαν για τα περισσότερα βιομηχανικά προϊόντα.
- Ο κύκλος πολυμερών εμπορικών διαπραγματεύσεων, (**Uruguay Round 20/9/86**)
 - ολοκληρώθηκε στις 15/12/93,
 - πέτυχε σημαντικές μειώσεις των τελωνειακών δασμών στους τομείς βιομηχανίας, γεωργίας και υπηρεσιών.

ΚΟΙΝΟΣ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ

- **Κοινοτικός τελωνειακός κώδικας (ΚΤΚ)**
 - **συγκεντρώνει και οργανώνει** το σύνολο των διατάξεων τελωνειακού δικαίου,
 - που διέπουν τις συναλλαγές της Κοινότητας με τις τρίτες χώρες,
 - λαμβάνοντας υπόψη συμβατικές δεσμεύσεις στο πλαίσιο του ΠΟΕ.
- **Επιδιώκει τη διαφάνεια** στην κοινοτική τελωνειακή νομοθεσία και
 - **Την αποτροπή κινδύνων** διαφορετικών ερμηνειών και νομοθετικής αβεβαιότητας.

- Ο κώδικας περιλαμβάνει τους **βασικούς κανόνες του τελωνειακού δικαίου**:
 - τελωνειακή επικράτεια της Κοινότητας,
 - τελωνειακό δασμολόγιο,
 - δασμολογητέα αξία,
 - καταγωγή των εμπορευμάτων, κλπ.
- **Τελωνειακή επικράτεια**: διευκρινίζει ότι η **θαλάσσια επικράτεια των παράκτιων κρατών μελών περιλαμβάνεται στην τελωνειακή επικράτεια της Κοινότητας**.
- Ιδιαίτερη σημασία για τις αλιευτικές και εναλίες (off-shore) δραστηριότητες των κρατών μελών.

Ο ΚΤΚ καθορίζει:

- Τον τρόπο προσδιορισμού της αξίας των αγαθών που υπόκεινται σε τελωνειακούς δασμούς,
- Τα κριτήρια εκτελωνισμού των εμπορευμάτων που έχουν αποπερατωθεί ή μεταποιηθεί εκτός της χώρας καταγωγής τους και
- Τους όρους υπό τους οποίους τα εμπορεύματα μπορούν να εξαιρεθούν προσωρινά από δασμούς εισαγωγής.
- Ορίζοντας τον βαθμό κατεργασίας ή μεταποίησης, **οι κανόνες καταγωγής** προσδιορίζουν
 - κατά πόσον τα εμπορεύματα που προέρχονται από τρίτες χώρες μπορεί να εξαιρεθούν από δασμούς.

ΚΤΚ περιλαμβάνει:

- Διατάξεις ως προς την τελωνειακή επιστασία των εμπορευμάτων που φθάνουν στην τελωνειακή επικράτεια της Κοινότητας
- Την τελωνειακή μεταχείριση των εμπορευμάτων που επιστρέφουν στην τελωνειακή επικράτεια της Κοινότητας και
- Τη θέση σε ελεύθερη χρήση των εμπορευμάτων.

Ο ΚΤΚ ρυθμίζει:

1. τις διαδικασίες εξαγωγής των κοινοτικών εμπορευμάτων,
 2. την αναβολή πληρωμής των δασμών εισαγωγής ή εξαγωγής,
 3. την εξόφληση ή την αναστολή των δασμών και
 4. την εκ των υστέρων επανάκτηση των δασμών εξαγωγής.
- Για τα εμπορεύματα που εξάγονται από την Κοινότητα, η Επιτροπή έχει υιοθετήσει τον τύπο πιστοποιητικού καταγωγής, τον οποίο συστήνει ο ΟΗΕ .

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ-ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

- Τα πρώτα 10 χρόνια ύπαρξης της ΕΟΚ ήταν χρόνια δόξας της τελωνειακής ένωσης.
- Η εξάλειψη των τελωνειακών δασμών και των ποσοτικών περιορισμών και το κοινό τελωνειακό δασμολόγιο είναι σπουδαία επιτεύγματα της Κοινότητας.
- **Συνέβαλλαν στην ευημερία των πολιτών των κρατών μελών,**
 - μέσω της σημαντικής αύξησης προϊόντων καλύτερης ποιότητας σε χαμηλότερες τιμές.

- Τελωνειακή ένωση ολοκληρώθηκε μαζί με την ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς (1992)
 - πιο εμφανής απόδειξη είναι η κατάργηση των τελωνειακών φυλακίων στα σύνορα.
- **Επιπλέον το διεθνές τελωνειακό και εμπορικό περιβάλλον** μεταβλήθηκε στις αρχές του '90.
- Η πρόσβαση στο ελεύθερο διεθνές εμπόριο των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης και της πρώην Σοβιετικής Ένωσης καθώς και η σύναψη των νέων συμφωνιών της GATT αποτελούν σημαντικούς παράγοντες παγκοσμιοποίησης των συναλλαγών.

- Συγχρόνως αναπτύχθηκε η παγκοσμιοποίηση των λαθρεμποριών
 - τα λαθρεμπόρια ναρκωτικών,
 - όπλων,
 - πυρηνικών υλών και
 - προστατευμένων ζωικών ειδών.
- Η εξάλειψη όλων των διατυπώσεων στα εσωτερικά σύνορα καθιστά αναγκαία την
 - εδραίωση ή
 - επαύξηση μιας σειράς μέτρων στα εξωτερικά σύνορα της Κοινότητας.

- Προβλήματα σχετικά με εθνική ασφάλεια πρέπει να αντιμετωπίζονται από κοινού και με ανταλλαγή λεπτομερειακών πληροφοριών
 - μεταξύ των αστυνομικών αρχών και των κρατών μελών
 - στα πλαίσια αστυνομικής - δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις
- Κοινές πολιτικές χρειάζονται έναντι των πολιτών τρίτων χωρών,
 - οι οποίοι κυκλοφορούν χωρίς ελέγχους μέσα στα κράτη μέλη